

**OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW W WARSZAWIE**

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

Nr

9796

1. Obiekt

BUDYNEK DAWNEJ KARCZMY

2. Czas powstania

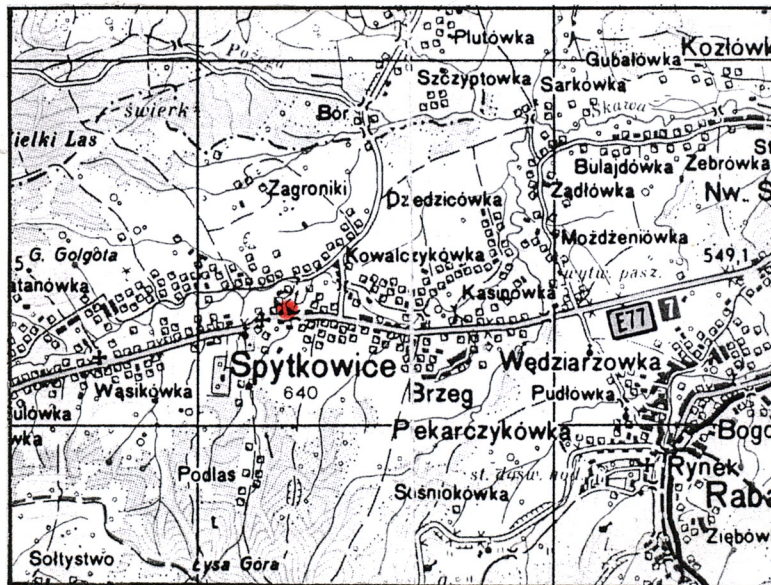
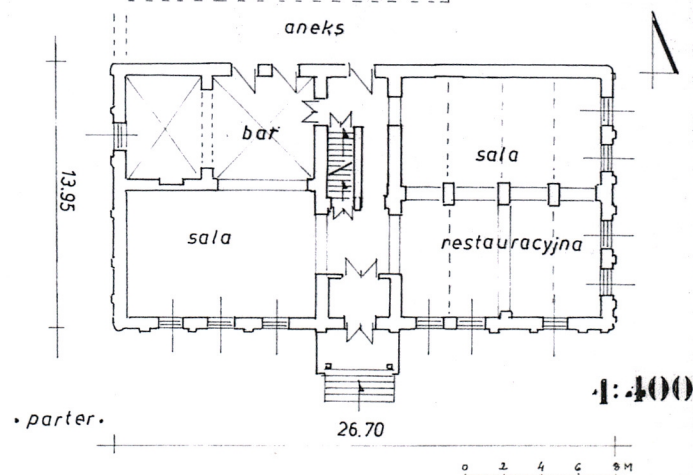
k. XVIII w.

3. Miejscowość

SPYTKOWICE

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

SPYTKOWICE - d. karczma -

4. Adres Spytkowice nr 28.

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

małopolskie

województwo

Spytkowice

gmina

pow. Nowotarski

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo

krakowskie

powiat

Myslenice

8. Właściciel i jego adres

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr

A-375

data

28.11.1985

Karczma wzniesiona została na obszarze dworskim w końcu XVIII stulecia. Jej fundacja związana jest z Sierakowskimi, właścicielami dóbr spytkowickich w XVIII wieku i fundatorami wzniesionego w 1760 roku kościoła parafialnego. Z końcem wieku XVIII, właścicielem wsi był Roman Sierakowski, sędzia grodzki i chorąży województwa krakowskiego. Po Sierakowskich przeszły Spytkowice w posiadanie Wilkoszewskich a następnie Lassoekich.

Karczma wzniesiona została w stylu klasycystycznym, wzorowanym na budowach dworskich i pałacowych tego okresu. Otrzymała bogaty wystrój elewacji, z charakterystycznym dachem mansardowym z lukarnami, osłaniającym ściany o podziałach płaszczynowych i profilowanych gzymsach. Od strony północnej posiadała pierwotnie zamknięty dziedziniec tzw. stan wokół którego była skupiona drewniana zabudowa przeznaczona dla koni, powozów i magazyny paszy dla zwierząt. Z dawnego stanu zachował się dziś wjazd od strony zachodniej z otworem ujmującym półkolistą arkadę dawnej bramy wjazdowej.

Karczma w przeszłości stanowiła ważny punkt postojowy przy szlaku komunikacyjnym prowadzącym z Krakowa na Słowację i Węgry. Opisywał ją w 1848 roku Ludwik Zejszner w swoich "Podróżach po Beskidach .." ... "dość wygodna karczma przy kościele jest nową oazą dla podróżnych; jest tam pokój piękny, z widokami na Babia Górę". W spytkowickiej karczmie miał się zatrzymać w 1841 roku król pruski, i jak pisał Zejszner - "a choć podróżował najskromniej, z adiutantem i dwoma powozami, gdy zajechał rozeszła się wieść o nim i mnóstwo zeszło się ludu z okolicy, by zobaczyć jak król wygląda.

c.d. wkł. 1.

Sytuacja. Budynek dawnej karczmy położony jest w środkowej części wsi, po północnej stronie drogi Rabka - Chyżne. Znajduje się na terenie dawnego zespołu dworskiego. Karczma stoi frontem do drogi, tuż przy jej ciągu. Przy elewacji północnej budynku znajduje się nowsza zabudowa gospodarcza wzniesiona w miejsce dawnego stanu.

Karczma wzniesiona w k. XVIII wieku, klasycystyczna. Zbudowana na planie prostokąta, parterowa, podpiwniczona, z poddaszem mieszkalnym. Rozplanowanie wnętrza parteru pierwotnie dwutraktowe, z sienią na osi środkowej, przekształcone zostało częściowo podczas remontu kapitalnego w latach 1991-92. Budynek nakryty jest wysokim dachem mansardowym z wystawkami nawiązującymi do dawnych lukarn. Dach kryty jest blachą w miejsce pierwotnego gontu.

Materiał, konstrukcja, technika.

Ławy fundamentowe budynku wykonane zostały z kamienia łamanego układanego na zaprawie wapienno-piaskowej. Wtórnie podbite betonem. Piwnice o ścianach ceglano-kamiennych, tynkowanych, nakrytych sklepieniami kolebkowymi. Mury parteru wzniesione z cegły, z użyciem kamienia, na zaprawie wapienno-piaskowej. Komory piwniczne /3/ usytuowane pod częścią środkową i narożnikiem południowo-wschodnim. Dostępne zejściem schodami z dawnej sieni budynku. Komunikacja pomiędzy komorami krótkim korytarzem piwnicznym. Elewacje parteru pokryte z zewnątrz tynkami cementowo-wapiennymi, z dekoracją płaszczyznową lizenowo-ramową o bogatej artykulacji. Pod okapem dachu wydające, profilowane gzymsy koronujące. Elewacja frontowa siedmioosiowa, z drewnianym gankiem na dwu słupach w części środkowej, nakrytym dwuspadowym daszkiem. Elewacja wschodnia pięcioosiowa, zachodnia analogiczna, z jednym otworem okiennym. Elewacja tylna / północna /, od strony dziedzińczyka, zabudowana nowszą, parterową przybudówką. Ściany wewnątrz budynku pokryte tynkami wapiennymi, białkowanymi. W trakcie frontowym i w części wschodniej traktu tylnego duże sale restauracyjne otwarte pomiędzy sobą arkadami o łukach spłaszczonych na masywnych filarach. Łuki arkad, filary i podciągi stropów zdobione bogato detalem sztukatorskim rocailowym w kolorze czerwono-złotym. Stropy nad pomieszczeniami parteru masywne, z betonowymi podciągami. W części północno-zachodniej budynku, nad jednym z pomieszczeń zachowane sklepienie. Posadzka parteru z płytek ceramicznych, w poddaszu podłogi panelowe. Otwory okienne prostokątne, bez obramień, z oknami skrzynkowymi, drewnianymi, dwuskrzydłowymi, sześciopółowymi. Otwory wejściowe prostokątne i o wykrojach półkolistych, ze stylizowaną stolarką drewnianą, jedno i dwuskrzydłową, współczesną. Komunikacja z poddaszem schodami masywnymi, usytuowanymi w środkowej części budynku. Dach budynku mansardowy, o więźbie drewnianej, kryty blachą dachówkową. W połaciach dachowych małe wystawki dachowe z oknami i daszkami dwuspadowymi. Wyposażenie wnętrza standardowe. Budynek posiada instalację elektryczną i wodno-kanalizacyjną.

Elewacja zachodnia budynku ujęta odcinkiem muru łączącego w przeszłości budynek karczmy z drewnianą zabudową tzw. stanu. Mur ceglany, tynkowany z otworem bramnym o wykroju półkolistym, z wrotami deskowo-spagowymi, dwuskrzydłowymi.

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 1800 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa zabudowy</p> <p>ok. 370 m² + aneksy</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>karczma</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>zajazd-restauracja " Maria Teresa "</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Zob. pkt 12.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Budynek w dobrym stanie technicznym, po remoncie kapitalnym w latach 1991-92.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Otoczyć opieką konserwatorską.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

1. Sąd Rejonowy w Nowym Targu. Wydział Ksiąg Wieczys-
tych - [redacted]

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

1. Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. T.1, Woj. krakow-
skie, pow. myślenicki. Oprac. A. Kutrzebianka,
Warszawa 1953, s. 284.
2. Chrzanowski T., Kornecki M., Sztuka Ziemi Krakow-
skiej. Kraków 1982.
3. Zejszner L., Podróże po Beskidach, czyli opisanie
części Gór Karpackich ... "Biblioteka Warszawska"
Warszawa 1848.
4. Inwentaryzacja budynku administracyjnego GS "Samopo-
moc Chłopska " w Spytkowicach. Oprac. A. Szymow-
ski, Kraków 1962. / Archiwum WKZ Kraków /.

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

25. Opracował

mgr Marek H. Grabski wrzesień 2002 r.

tekst imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki j.w. wrzesień 2002 r. imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. j.w. wrzesień 2002 r. imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów archiwum autora

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO !

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
S P Y T K O W I C E	Budynek dawnej karczmy.	C.d. tekstu + ilustracje.

c.d. pkt 12.

Z końcem XIX wieku karczma była dzierżawiona przez okolicznych żydowskich szynkarzy. Funkcjonowała do 1939 roku. Po 1945 roku przejęta została przez utworzoną w Spytkowicach Gminną Spółdzielnię "Samopomoc Chłopska" i użytkowana była następnie jako budynek administracyjny, sklepy i restauracja. Z początkiem lat 1990-tych budynek dawnej karczmy został zakupiony przez [REDAKTED]

[REDAKTED] z Katowic. W trakcie remontu kapitalnego budynku gruntownie przebudowano jego wnętrze wymieniając dawne sklepienia na masywne stropy i adaptując poddasze na cele hotelowe. Zmieniono także dyspozycję wnętrza parteru przystosowując je na potrzeby stylowej restauracji "Maria Teresa".

Budynek remontowany był wcześniej w latach 1880-tych i w latach 1920-tych, kiedy to do elewacji frontowej dodano drewniany ganek na słupkach zaprojektowany przez architekta Franciszka Mączyńskiego. Budynek odnawiany był także w latach 1950-tych i 1970-tych.

widok od płd-zach.

widok od zachodu

mgr Marek H. Grabski IX 2002 r.

Wkładkę założył :

(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:
archiwum autora

widok od półd-wsch.

elewacja wschodnia

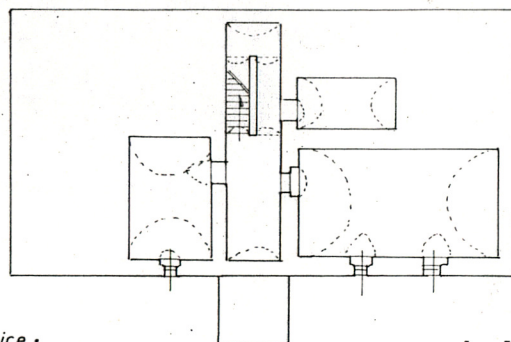

elewacja zachodnia

przybudówka elewacji północnej

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
S P Y T K O W I C E	Dawna karczma.	Ilustracje dodatkowe.

1:400

rzut piwnic

ganek

dach

Wkładkę założył : mgr M.H. Grabski IX 2002 r.

(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: arch. autora

wejście do sieni i klatki
schodowej

sień

sala restauracyjna

sala restauracyjna

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
S P Y T K O W I C E	Dawna karczma.	Ilustracje dodatkowe.

sala restauracyjna

wewnętrzny dziedziniec
/ dawny stan karczmy /

Wkładkę założył : mgr M.H. Grabski IX 2002 r.

(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: arch. autora